

Person Perthnasol	Ymchwiliad	Dyddiad rhoi hysbysiad penderfynu	Canfyddiadau a dyfarniad y Comisiynydd
<u>Cyngor Caerdydd</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson ar 14/10/2016 oedd yn bodloni amodau adran 93 (3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni nad oedd y ffurflen ar-lein i newid cyfeiriad ar gyfer y Dreth Gyngor, sydd ar wefan Cyngor Dinas Caerdydd, ar gael yn Gymraeg. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safon 50.	21/3/2017	Canfyddiadau'r Comisiynydd Roedd y ffurflenni ar-lein newid cyfeiriad, rhyddhad anabledd a newid tenant ar gyfer y Dreth Gyngor wedi bod ar gael yn Saesneg ers 2007, ac felly roedd y Cyngor wedi llunio'r ffurflenni cyn y diwrnod gosod. Fodd bynnag, nododd y Cyngor yn ei dystiolaeth nad oedd y ffurflen newid cyfeiriad ar gael yn Gymraeg tan 16/12/2016. Nododd y Cyngor yn ogystal nad oedd y ffurflenni rhyddhad anabledd a newid tenant ar gael yn Gymraeg tan 02/12/2016. Golyga hynny nad oedd y Cyngor yn cydymffurfio â gofynion safon 50 mewn perthynas â'r tair ffurflen hyn rhwng y diwrnod gosod (30/03/2016) a mis Rhagfyr 2016. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 50. Datganiad gweithredu pellach Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg. Datganiad ar y gweithredu pellach Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Dylai'r Cyngor barhau â'i drefniadau ar gyfer sicrhau ei fod yn cydymffurfio â gofynion safonau'r Gymraeg mewn perthynas â ffurflenni a dogfennau, ac mewn perthynas â gwefannau, gwasanaethau ar-lein a'r cyfryngau cymdeithasol, gan adolygu'r trefniadau hynny'n rheolaidd i

			sicrhau eu bod yn effeithiol. Yng nghyswllt y trefniadau hynny, dylai'r Cyngor sicrhau bod ffurflenni'n cael eu gwirio fel rhan o archwiliadau a gynhelir i sicrhau cydymffurfiaeth â'r safonau. Pan fydd archwiliadau'n amlygu diffygion, dylai'r Cyngor gymryd camau i gydymffurfio â'r safonau. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 21/03/2017. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys
<u>Cyngor Caerdydd</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson ar 10/06/2016 oedd yn bodloni amodau adran 93 (3) i (6) Mesur y Gymraeg. Honnodd achwynydd na chafodd wasanaeth derbynfa trwy gyfrwng y Gymraeg wrth ymweld â phrif swyddfa'r Cyngor yng Nglanfa'r Iwerydd, Bae Caerdydd ar brynhawn 7 Mehefin 2016. Roedd yr achwynydd yn ceisio sicrhau pleidlais drwy'r post. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safon 64.	1/3/2017	Canfyddiadau'r Comisiynydd Awgryma'r Cyngor nad oedd staff y dderbynfa wedi cyfarch na chynnig gwasanaeth derbynfa Cymraeg i'r achwynydd ar 7 Mehefin 2016. Ymhellach at hynny, ni chafodd yr achwynydd wasanaeth Cymraeg fel yr oedd yn dymuno ar 7 Mehefin 2016. Ni chafodd yr achwynydd wasanaeth Cymraeg fel yr oedd yn dymuno ar 7 Mehefin 2016, ond derbyniodd wasanaeth llawn drwy gyfrwng y Saesneg gan aelodau staff y dderbynfa. Mae'r Comisiynydd felly o'r farn bod yr achwynydd wedi ei drin yn llai ffafriol, wrth geisio cael gwasanaeth derbynfa Cymraeg, na phe bai wedi gwneud cais am gael gwasanaeth derbynfa Saesneg. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd bod Cyngor Dinas Caerdydd wedi methu â chydymffurfio â Safon 64 yn yr achos hwn. Datganiad gweithredu pellach Gweithredwyd ymhellach yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 64. Datganiad ar y gweithredu pellach

Yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 64, mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ail adrodd: Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd baratoi cynllun gweithredu er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn rhoi ar gael gwasanaeth derbynfa Cymraeg, gan gynnwys rhoi gwybod i berson bod gwasanaeth Cymraeg ar gael, er mwyn cydymffurfio gyda safon 64.

Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd baratoi cynllun gweithredu er mwyn sicrhau bod staff derbynfa ym mhrif dderbynfa'r Cyngor yn gallu darparu gwasanaeth derbynfa Cymraeg fel nad oes rhaid i ymwelwyr droi at y Saesneg i dderbyn gwasanaeth derbynfa, er mwyn cydymffurfio â safon 64.

Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd baratoi cynllun gweithredu er mwyn sicrhau bod trefniadau mewn lle gan y Cyngor i sicrhau nad oes rhaid i unrhyw berson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Cymraeg aros yn hwy am wasanaeth derbynfa nag unrhyw berson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Saesneg.

Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd baratoi cynllun gweithredu er mwyn adolygu ei ofynion ieithyddol mewn perthynas â swyddi derbynfa i sicrhau bod gan staff derbynfa y gofynion ieithyddol priodol ar gyfer rhoi gwasanaeth derbynfa Cymraeg mewn perthynas ag ymholiadau gan unigolion sy'n ymweld â phrif dderbynfa'r Cyngor

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhodddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 01/03/2017.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys.

Cyngor Bro
Morgannwg

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan
berson oedd yn bodloni amodau

1/3/2017

Canfyddiadau'r Comisiynydd

adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd y gŵyn yn ymwneud â'r wybodaeth ar wefan Cyngor Bro Morgannwg mewn perthynas â gweithgareddau haf 2016. Roedd y gŵyn yn nodi: - bod dolen ar dudalen hafan Saesneg y wefan yn mynd i dudalen 'Summer Activities 2016' (a oedd yn cynnwys gwybodaeth benodol am weithgareddau haf), ond bod y ddolen gyfatebol ar dudalen hafan Gymraeg y wefan yn mynd i dudalen 'Beth sy'n digwydd' (tudalen digwyddiadau fwy cyffredinol, heb gymaint o wybodaeth arni ynghylch gweithgareddau haf), er bod y dudalen 'Gweithgareddau Haf 2016' ar gael ar y wefan Gymraeg; - nad oedd y wybodaeth ar y dudalen 'Gweithgareddau Haf 2016' yn gyflawn o gymharu â'r dudalen 'Summer Activities 2016'; - bod dogfen PDF Gymraeg, a oedd yn cynnwys gwybodaeth am yr holl weithgareddau haf, wedi ei gosod ar y dudalen 'Summer Activities 2016' ond nid ar y dudalen 'Gweithgareddau Haf 2016'. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan Gyngor Bro

Cadarnhaodd y Cyngor fod y fersiwn Gymraeg o'r ddogfen PDF a oedd yn cynnwys gwybodaeth am yr holl weithgareddau haf wedi ei chyhoeddi ar y dudalen Saesneg 'Summer Activities 2016' yn unig. Nododd y Cyngor fod hyn 'yn gamgymeriad ar ran golygydd y dudalen ond unwaith y tynnwyd ein sylw at hyn, cafodd ei gywiro'. Mae'r Comisiynydd o'r farn fod peidio â chyhoeddi'r fersiwn Gymraeg o'r ddogfen ar y dudalen Gymraeg briodol yn gyfystyr â thrin y ddogfen yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg, oherwydd na fyddai unigolion a ddefnyddiai'r wefan yn Gymraeg yn ymwybodol o argaeledd y ddogfen. Byddai unigolion a ddefnyddiai'r wefan yn Saesneg yn dod ar draws y fersiwn Saesneg o'r ddogfen. Wrth edrych ar y wefan ar 15/08/2016, gwelodd y Comisiynydd nad oedd y dudalen 'Youth Centres' ar wefan y Cyngor ar gael yn Gymraeg. Dylai'r dudalen we hon, fel pob tudalen arall ar wefan y Cyngor, fod ar gael yn Gymraeg er mwyn cydymffurfio â safon 52. Cadarnhaodd y Cyngor fod dolen i'r dudalen 'Beth sy'n digwydd' wedi ei gosod ar dudalen hafan ei wefan, pan ddylai dolen i'r dudalen 'Gweithgareddau Haf 2016' fod wedi cael eu gosod yno. Camgymeriad oedd hyn, ac fe'i cywirwyd pan ddaeth y mater at sylw'r Cyngor. Mae'r Comisiynydd o'r farn fod gosod dolen i'r dudalen anghywir yn gyfystyr â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg ar y wefan, gan na fyddai unigolion a ddefnyddiai'r wefan yn Gymraeg yn cael eu cyfeirio at y wybodaeth briodol.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safonau 48 a 52

Datganiad gweithredu pellach

	Morgannwg i gydymffurfio â safonau 48 a 52.		Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg. Datganiad ar y gweithredu pellach Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Safon 48: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod gwaith (sef erbyn 27/04/2017), sicrhau bod unrhyw ddogfennau y mae angen eu llunio yn Gymraeg yn cael eu llunio yn Gymraeg, ac nad yw unrhyw fersiynau Cymraeg o ddogfennau'n cael eu trin yn llai ffafriol na fersiynau Saesneg. Safon 52: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod (sef erbyn 27/04/2017), sicrhau ei fod yn cydymffurfio â safon 52 mewn perthynas â thestun pob tudalen ar ei wefan, y modd y mae tudalennau Cymraeg ar ei wefan yn gweithredu, a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg ar ei wefan. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 01/03/2017. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys.
<u>Cyngor Bro Morgannwg</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Nodai'r gŵyn nad oedd y ddogfen 'Updated Policy for the Appointment of LA Governors', a oedd ar y dudalen 'Swyddi Llywodraethwyr Awdurdod Lleol (ALI)' ar wefan Cyngor Bro Morgannwg, a'r fersiwn Saesneg o'r	1/3/2017	Canfyddiadau'r Comisiynydd Nid yw'r Cyngor wedi dadlau o gwbl na ddylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg ar y sail nad yw pwnc a chynulleidfau'r ddogfen yn awgrymu y dylid gwneud hynny. Mae'r Comisiynydd o'r farn fod pwnc a chynulleidfau'r ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg. Nododd y Cyngor mai 'camgymeriad gweinyddol' oedd yn gyfrifol na chyhoeddwyd y ddogfen ar y wefan yn Gymraeg ar yr un pryd â'r Saesneg, a bod hynny wedi digwydd ar unwaith

dudalen honno, ar gael yn Gymraeg. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan Gyngor Bro Morgannwg i gydymffurfio â safon 47.

pan ddaeth y Cyngor yn ymwybodol nad oedd y ddogfen Gymraeg yno. Gan na chyhoeddwyd fersiwn Gymraeg o'r ddogfen tan 16/09/2016, a bod fersiwn Saesneg o'r ddogfen wedi ei chyhoeddi ar 02/09/2016, nid oedd y Cyngor yn cydymffurfio â'r safon yn ystod y cyfnod pan oedd y fersiwn Saesneg o'r ddogfen yn unig ar gael.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 47.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod (sef erbyn 27/04/2017), sefydlu gweithdrefnau a phrosesau ar gyfer asesu'r angen i lunio dogfennau yn Gymraeg, ar gyfer sicrhau bod unrhyw ddogfennau y mae angen eu llunio yn Gymraeg yn cael eu llunio yn Gymraeg, ac ar gyfer sicrhau nad yw unrhyw fersiynau Cymraeg o ddogfennau'n cael eu trin yn llai ffafriol na fersiynau Saesneg. Os oes gweithdrefnau a phrosesau o'r fath mewn lle'n barod, dylid eu hadolygu.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 01/03/2017

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apel i'r Tribiwnlys.

Cyngor Bro
Morgannwg

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau

1/3/2017

Canfyddiadau'r Comisiynydd

adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd y gŵyn yn ymwneud â gwybodaeth ynghylch Cynllunio ar wefan Cyngor Bro Morgannwg. Yn benodol, nodwyd nad oedd y Cofrestrau Datblygu a Rheolaeth Adeiladu ar-lein, na'r ddogfen 'A Guide to Planning in the Vale of Glamorgan', ar gael yn Gymraeg. Mae cysylltau at y gofrestr a'r ddogfen ar y dudalen 'Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu' ar wefan y Cyngor, a'r fersiwn Saesneg o'r dudalen honno. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan Gyngor Bro Morgannwg i gydymffurfio â safonau 47 a 52.

Nid yw'r Cyngor wedi dadlau o gwbl na ddylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg ar y sail nad yw pwnc a chynulleidfau'r ddogfen yn awgrymu y dylid gwneud hynny. Mae'r Comisiynydd o'r farn fod pwnc a chynulleidfau'r ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg. Gan fod fersiwn Saesneg o'r ddogfen ar gael, ac nad oes fersiwn Gymraeg o'r ddogfen ar gael, nid yw'r Cyngor yn cydymffurfio â safon 47, ac mae'r sefyllfa hon wedi bodoli ers y diwrnod gosod ar gyfer y safon. Nododd y Cyngor fod y Cofrestrau Datblygu a Rheolaeth Adeiladu wedi bod ar gael yn Saesneg 'ers blynnyddoedd mawr', ond nad oeddent ar gael yn Gymraeg. Mae'r Cofrestrau bellach ar gael yn Gymraeg. Mae'r Comisiynydd o'r farn fod y cofrestrau'n ffurfio tudalennau ar wefan y Cyngor, ac o'r herwydd, er mwyn cydymffurfio â safon 52, y dylent fod ar gael yn Gymraeg.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn:

Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safonau 47 a 52.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Safon 47: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod gwaith (sef erbyn 27/04/2017), sefydlu gweithdrefnau a phrosesau ar gyfer asesu'r angen i lunio dogfennau yn Gymraeg, ar gyfer sicrhau bod unrhyw ddogfennau y mae angen eu llunio yn Gymraeg yn cael eu llunio yn Gymraeg, ac ar gyfer sicrhau

		nad yw unrhyw fersiynau Cymraeg o ddogfennau'n cael eu trin yn llai ffafriol na fersiynau Saesneg. Os oes gweithdrefnau a phrosesau o'r fath mewn lle'n barod, dylid eu hadolygu. Safon 52: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod gwaith (sef erbyn 27/04/2017), sicrhau ei fod yn cydymffurfio â safon 52 mewn perthynas â thestun pob tudalen ar ei wefan, y modd y mae tudalennau Cymraeg ar ei wefan yn gweithredu, a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg ar ei wefan. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 01/03/2017 Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys.
<u>Cyngor Bro Morgannwg</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Nodai'r gŵyn nad oedd holl destun y dudalen 'Swyddi Gwag Cyfredol' ar wefan Cyngor Bro Morgannwg ar gael yn Gymraeg, a bod y testun Cymraeg o fewn tudalennau hysbysebion swyddi unigol wedi ei osod o dan y testun Saesneg. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan Gyngor Bro Morgannwg i gydymffurfio â safon 52.	1/3/2017 Canfyddiadau'r Comisiynydd Nid yw'r Comisiynydd o'r farn fod angen i'r testun Cymraeg fod uwchlaw'r testun Saesneg neu i'r chwith ohono er mwyn cydymffurfio â'r safon. Gyda golwg ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, mae'r Comisiynydd o'r farn y gallai cael y Gymraeg a'r Saesneg ar dudalennau ar wahân fod yn ddull mwy effeithiol, ond nid yw'r Cyngor yn methu â chydymffurfio â'r safon drwy roi'r testun Saesneg uwchlaw'r testun Cymraeg. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 52. Datganiad gweithredu pellach Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

			Datganiad ar y gweithredu pellach Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Mae'r Comisiynydd yn ei wneud yn ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, o fewn 40 diwrnod gwaith (sef erbyn 27/04/2017), sicrhau ei fod yn cydymffurfio â safon 52 mewn perthynas â thestun pob tudalen ar ei wefan, y modd y mae tudalennau Cymraeg ar ei wefan yn gweithredu, a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg ar ei wefan. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 01/03/2017. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys.
<u>Cyngor Sir y Fflint</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson ar 30/03/2016 oedd yn bodloni amodau adran 93 (3) i (6) Mesur y Gymraeg. Honnodd yr achwynydd nad oedd y Cyngor yn darparu gwersi nofio trwy gyfrwng y Gymraeg tu hwnt i wersi Ton 2 yng Nghanolfan Hamdden yr Wyddgrug. Honnodd yr achwynydd bod derbynnydd y ganolfan wedi egluro bod rhaglen gynhwysfawr o wersi nofio Ton 1 a 2 ar gael trwy'r Gymraeg ond nad oedd gwersi Ton 3 a 4 ar gael trwy'r Gymraeg. At hynny, honnodd achwynydd nad oedd gan y ganolfan gynllun ar gyfer cynnal gwersi tu hwnt i Ton 2 ar gyfer y dyfodol.	15/2/2017	Canfyddiadau'r Comisiynydd Eglurodd y Cyngor bod y rhaglen gyfredol o wersi nofio wedi bod ar gael ers mis Hydref 2015. Nid yw'r gwersi nofio dan sylw yn gwrs sydd wedi ei ddatblygu ers y diwrnod gosod (30 Mawrth 2016), casglodd y Comisiynydd felly nad oedd gofyniad ar y Cyngor i gynnal na chyhoeddi asesiad ar yr achlysur hwn, ac ni ystyrir fod safon 86 yn berthnasol yn yr achos hwn. Deallai'r Comisiynydd fod y Cyngor wedi bod yn cynnig y rhaglen gyfredol o wersi nofio ers mis Hydref 2015 ac felly casglodd nad oedd gofyniad ar y Cyngor i asesu na chyhoeddi'r asesiad o'r angen am wersi nofio trwy gyfrwng y Gymraeg ar wefan y Cyngor ar yr achlysur hwn. Mae'r Cyngor wedi cadarnhau nad yw'n darparu gwersi nofio trwy gyfrwng y Gymraeg tu hwnt i Ton 2 yng nghanolfan Hamdden yr Wyddgrug, ond ei fod yn darparu gwersi nofio trwy gyfrwng y Gymraeg tu hwnt i Ton 2 mewn lleoliadau eraill yn y Sir. Mae'r Comisiynydd o'r

Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 84 ac 86.

farn nad oes rhaid i Gyngor ddarparu gwersi nofio cyfrwng y Gymraeg ym mhob canolfan hamdden fel mater o drefn er mwyn cwrdd â gofynion safon 84. Nid yw'r safon, fel y'i gosodwyd, yn gosod gofynion ar y Cyngor i ddarparu cwrs trwy gyfrwng y Gymraeg yn yr un lleoliad nac yr un nifer o weithiau â gwersi nofio a ddarperir drwy gyfrwng y Saesneg.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn:

Dyfarnwyd nad oedd y Cyngor wedi methu a chydymffurfio â safon 86.

Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 84.

Datganiad gweithredu pellach

Gweithredwyd ymhellach yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 84

Datganiad ar y gweithredu pellach

Yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 84, mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ail adrodd: Rhaid i Gyngor Sir y Fflint sicrhau bod staff yn cynnig ac yn rhoi gwybodaeth i'r cyhoedd am gyrsiau nofio cyfrwng y Gymraeg a ddarperir gan y Cyngor. Yn y cyswllt hwn dylid gweithredu gofynion safon 84.

Rhaid i Gyngor Sir y Fflint roi cyfarwyddyd i staff ynghylch sut i gynnig a darparu gwybodaeth mewn perthynas â'r ddarpariaeth o wersi nofio sydd ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg fel bod unigolion sy'n gwneud ymholiad am ddarpariaeth gwersi nofio trwy gyfrwng y Gymraeg yn cael gwybodaeth benodol ynghylch y ddarpariaeth sydd ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg yn y sir.

			Yn achos dyfarniad y Comisiynydd nad yw'r Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 86, ni fydd y Comisiynydd yn gweithredu ymhellach. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 15/02/2017 Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys.
<u>Gweinidogion Cymru</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson ar 20/04/2016 oedd yn bodloni amodau adran 93 (3) i (6) Mesur y Gymraeg. Honnai'r achwynydd bod problem gyda'r ffurflenni cynllunio ar wefan 'Planning Portal' yn golygu nad oedd modd cyflwyno cais cynllunio i'r awdurdod lleol trwy gyfrwng y Gymraeg. Honnai'r achwynydd hefyd bod llawer o'r Gymraeg ar wefan 'Planning Portal' yn wallus. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan Weinidogion Cymru i gydymffurfio â safonau 50, 50A, 50B, 52 a 55.	20/12/2016	Canfyddiadau'r Comisiynydd Ni wnaeth Gweinidogion Cymru sicrhau bod modd cwblhau fersiwn rhyngweithiol o'r ffurflen cais cynllunio yn ystod mis Ebrill 2016. Ni wnaeth Gweinidogion Cymru sicrhau bod penawdau yn ymddangos yn Gymraeg ar ffurflen sydd wedi ei chwblhau ar-lein ac wedyn ei hargraffu. Fe wnaeth Gweinidogion Cymru ddatgan bod ffurflen lle gellir eu hargraffu a llenwi â llaw trwy gyfrwng y Gymraeg ar gael yn ystod y cyfnod dan sylw. Ni wnaeth Gweinidogion Cymru sicrhau bod bob fersiwn o ffurflenni ceisiadau cynllunio ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg ar wefan y Porthol Cynllunio yn ystod y cyfnod dan sylw. Methodd Gweinidogion Cymru â sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir bod y ffurflen hefyd ar gael yn Gymraeg. Wrth beidio darparu ffurflenni oedd yn gweithredu'n llawn a thrwy beidio darparu penawdau Cymraeg ar fersiwn Cymraeg y ffurflen cynllunio, methodd Gweinidogion Cymru â sicrhau nad yw'r fersiwn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg. Wrth beidio darparu fersiwn Cymraeg o bob ffurflen gynllunio sy'n gyfrifoldeb i Weinidogion Cymru, mi wnaeth Gweinidogion Cymru fethu â sicrhau nad yw'r fersiwn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg. Wrth beidio darparu'r holl wybodaeth sy'n gyfrifoldeb i Weinidogion Cymru trwy gyfrwng y Gymraeg ar

wefan y Porthol Cynllunio, methodd Gweinidogion Cymru â sicrhau bod testun pob tudalen ar gael yn Gymraeg ar wefan y Porthol Cynllunio. Wrth gydnabod nad oedd pob tudalen Gymraeg, ac yn benodol nad oedd ffurflen cais cynllunio rhyngweithiol trwy gyfrwng y Gymraeg, yn gweithredu'n llawn ar wefan y Porthol Cynllunio, mi wnaeth Gweinidogion Cymru fethu â sicrhau bod pob tudalen yn gweithredu'n llawn ar wefan y Porthol Cynllunio. Wrth gydnabod bod gwallau yn y Gymraeg, ac nad oedd modd dewis fersiwn Gymraeg o ffurflen rhyngweithio y cais cynllunio ar wefan y Porthol Cynllunio, mi wnaeth Gweinidogion Cymru fethu â sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol ar wefan y Porthol Cynllunio. Wrth beidio darparu dolen uniongyrchol i dudalennau Cymraeg o ddwy dudalen cyfatebol Saesneg, methodd Gweinidogion Cymru â nodi'n glir bod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod Gweinidogion Cymru wedi methu â chydymffurfio â safonau 50, 50A, 50B, 52 a 55.

Datganiad gweithredu pellach

Gweithredwyd ymhellach yn achos methiant Gweinidogion Cymru i gydymffurfio â safonau 50, 50A, 50B, 52 a 55.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Yn achos methiant Gweinidogion Cymru i gydymffurfio â safon 50, 50A, 50B, 52 a 55, mae'n ofynnol i Weinidogion Cymru gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ail adrodd: Rhaid i Weinidogion Cymru gydymffurfio â safonau 50, 50A, 50B, 52 a 55. Mae'r cam hwn i'w weithredu o fewn 28

			diwrnod o ddyddiad cyhoeddi dyfarniad terfynol y Comisiynydd. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 20/12/16. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys
<u>Cyngor Dinas a Sir Abertawe</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni na dderbyniodd gyfarchiad ffôn yn Gymraeg wrth ffonio prif linell ffôn y Cyngor ar y rhif 01792 636000, ar 30 Mawrth, 2016, am 12.25yp. Honnai na ofynnwyd iddo os y dymunai dderbyn gwasanaeth Cymraeg a bu oedi cyn iddo gael ei drosglwyddo at rywun oedd yn siarad Cymraeg. Honnai'r achwynydd hefyd nad oes modd gweld cynnwys Cymraeg ar ffrwd Facebook y Cyngor drwy ddefnyddio ap ar ffôn symudol. Yn ogystal, honnir i hysbysiadau swyddogol ar wefan Public Notices ac ym mhapur newydd y South Wales Evening Post (cyfeirir yn benodol at hysbysiad am ddatblygiadau cynllunio a ymddangosodd ar 4 Ebrill, 2016 yn yr Evening Post) ymddangos yn uniaith Saesneg. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan	21/11/2016	Canfyddiadau'r Comisiynydd Ni roddodd y Cyngor gyfarchiad Cymraeg i'r achwynydd pan gysylltodd â'r Cyngor ar ei brif rif ffôn ar 30/3/16. Ni roddodd y Cyngor wybod i'r achwynydd bod gwasanaeth Cymraeg ar gael pan gysylltodd â'r Cyngor ar ei brif rif ffôn ar 30/3/16. Ni wnaeth y Cyngor ddelio â galwad yr achwynydd yn Gymraeg, er ei fod yn dymuno hynny. Prin iawn yw'r defnydd o'r Gymraeg ar dudalen Facebook y Cyngor. Mae canraan uchel o'r negeseuon a thestun sydd ar dudalen Facebook y Cyngor yn ymddangos yn Saesneg yn unig. Cyhoeddodd y Cyngor ddau hysbysiad swyddogol yn Saesneg yn unig ym mhapur newydd y South Wales Evening Post ar 4/4/16. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safonau 8, 9, 11, 58 a 69. Datganiad gweithredu pellach Gweithredwyd ymhellach yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safonau 58 a 69, ond ni weithredwyd ymhellach yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safonau 8, 9 ac 11. Datganiad ar y gweithredu pellach Yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 58, mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y

	adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 8, 9, 11, 58 a 69.		diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ail adrodd: Rhaid i Gyngor Dinas a Sir Abertawe sicrhau fod pob neges a thestun sy'n ymddangos ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor yn ymddangos yn Gymraeg fel nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Rhaid i Gyngor Dinas a Sir Abertawe sicrhau nad yw negeseuon a thestun sy'n ymddangos ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Ni weithredwyd ymhellach yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safonau 8, 9 ac 11 oherwydd fy mod wedi fy modloni bod system mewn lle erbyn hyn i ddelio â galwadau ffôn yn Gymraeg a bod canllawiau wedi eu llunio ar gyfer saff sy'n delio â'r galwadau hynny sy'n rhoi cyfarwyddyd ar gydymffurfio â safonau. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 21/11/16. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apel i'r Tribiwnlys.
<u>Cyngor Sir Gâr</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Honnai'r achwynydd fod y Gymraeg yn ymddangos yn wallus ar arwydd sydd wedi ei godi ger safle ailgylchu Cwm Environmental yn Nantycaws, Caerfyrddin. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 61 a 63.	21/11/2016	Canfyddiadau'r Comisiynydd Nid yw'r testun Cymraeg ar yr arwydd dan sylw yn ramadegol gywir. O ganlyniad, mae'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Gosodwyd yr arwydd cyn 30 Mawrth, 2016 sef diwrnod gosod y safon. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd nad oedd y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 61 ond fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 63. Datganiad gweithredu pellach Yn achos y dyfarniad nad yw Cyngor Sir Gâr wedi methu â chydymffurfio â safon 61 oherwydd i'r arwydd dan sylw

			gael ei godi cyn 30 Mawrth, 2016, weithredwyd ymhellach. Yn achos y dyfarniad bod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 63 gweithredwyd ymhellach. Datganiad ar y gweithredu pellach Yn achos methiant y Cyngor i gydymffurfio â safon 63, mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ail adrodd: Rhaid i Gyngor Sir Gâr osod arwydd newydd sy'n gywir o ran ystyr a mynegiant yn safle Amgylcheddol Cwm Environmental, yn Nantycaws, Caerfyrddin. Rhaid i Gyngor Sir Gâr sicrhau fod y testun Cymraeg ar yr arwyddion yn ei ganolfannau amgylcheddol yn gywir o ran ystyr a mynegiant. Hysbysiad penderfynu a roddwyd Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 21/11/16. Apelau a wnaed i'r tribiwnlys Ni wnaed apel i'r Tribiwnlys.
<u>Cyngor</u> <u>Caerdydd</u>	Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni i'r Cyngor fethu â darparu gwasanaeth ffôn cyflawn trwy gyfrwng y Gymraeg wrth iddo geisio cysylltu ag adran gynllunio'r Cyngor ar 11/4/16. Honnai'r achwynydd i'r Cyngor: - Ei gyfarch yn Saesneg ac ymateb i'w ymholiad yn Saesneg - Ddarparu neges 'aros ar y lein' yn Saesneg yn unig - Ddarparu ymateb Saesneg wrth iddynt geisio ei drosglwyddo at	10/11/2016	Canfyddiadau'r Comisiynydd Wrth fethu â throsglwyddo i siaradwr Cymraeg alwad a wnaed i un o'i adrannau ar rif ffôn llinell uniongyrchol, ni wnaeth y Cyngor ddarparu gwasanaeth ffôn trwy gyfrwng y Gymraeg yn ei gyfanrwydd. Ni wnaeth y Cyngor sicrhau nad oedd y Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth gyfarch yr achwynydd gan iddynt ei gyfarch yn Saesneg yn unig. Dyfarniad y Comisiynydd O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 18. Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 20. Datganiad gweithredu pellach

siaradwr Cymraeg - Egluro nad oedd siaradwr Cymraeg ar gael ac y gallai barhau â'r alwad yn Saesneg neu adael rhif ffôn er mwyn fod rhywun yn ei ffonio'n ôl. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 18 a 20.

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: i. Rhaid i'r Cyngor wneud trefniadau yn yr adran gynllunio i ddarparu gwasanaeth Cymraeg yn ei gyfanrwydd (os yw'n angenrheidiol drwy drosglwyddo'r alwad i aelod o staff sy'n gallu delio â'r alwad yn Gymraeg) er mwyn cydymffurfio â safon 18. Rhaid i'r trefniadau hynny gynnwys darparu gwasanaeth Cymraeg wrth gyfarch y person ac, pan mae hynny'n angenrheidiol, wrth gyfleu neges fod yr alwad yn cael ei throsglwyddo i aelod o staff sy'n gallu delio â'r alwad yn Gymraeg.

ii. Rhaid i'r Cyngor godi ymwybyddiaeth ymysg staff yr adran gynllunio o'r camau sydd angen eu cymryd i drosglwyddo galwadau er mwyn cydymffurfio â safon 18. iii. Rhaid i'r Cyngor sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth gyfarch person drwy sicrhau y rhoddir cyfarchiad Cymraeg sy'n cyfateb i'r cyfarchiad Saesneg pan fydd person yn cysylltu â'r adran gynllunio ar rif llinell uniongyrchol er mwyn cydymffurfio â safon 20. Mae'r camau hyn i gael eu gweithredu o fewn 28 diwrnod o gyflwyno adroddiad terfynol y Comisiynydd.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 10/11/16.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys

Cyngor
Caerdydd

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg.

10/11/2016

Canfyddiadau'r Comisiynydd

Wrth ddarparu llinell ffôn Gymraeg bwrpasol a rhoi'r opsiwn i'r achwynydd aros ar y llinell neu dderbyn galwad yn ôl gan

Roedd yr achwynydd yn honni i weithiwr ar linell ffôn Cysylltu â Chaerdydd (02920 872088) gynnig bod ei fod yn siarad â gweithiwr yn Saesneg er mwyn cael gwasanaeth cyflymach. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 9, 10 ac 17.

Gynrychiolydd Gwasanaeth Cwsmer oedd yn medru'r Gymraeg ac yn gallu delio â phwnc yr ymholiad llwyddodd Cyngor Dinas Caerdydd roi gwybod i'r achwynydd bod gwasanaeth Cymraeg ar gael ar 25 Ebrill 2016. Llwyddodd y Cyngor i ddelio â galwad yr achwynydd yn Gymraeg yn ei gyfanrwydd ar 25 Ebrill, 2016. Darparodd y Cyngor wasanaeth ffôn Cymraeg ar linell Gymraeg Cysylltu â Chaerdydd, sef un o brif rifau ffôn y Cyngor, ar 25 Ebrill 2016.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd nad oedd y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safonau 9, 10 ac 17.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 76 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Rhodddwyd yr argymhelliad canlynol i'r Cyngor: Ni ddylai'r Cyngor annog cwsmeriaid sydd wedi cysylltu â llinell fôn Gymraeg a/neu sydd wedi dewid derbyn gwasanaeth Cymraeg i dderbyn gwasanaeth Saesneg. Mae'r camau hyn i gael eu gweithredu o fewn 28 diwrnod o gyflwyno adroddiad terfynol y Comisiynydd.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhodddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 10/11/16.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apel i'r Tribiwnlys.

Cyngor
Caerdydd

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni bod

26/10/2016

Canfyddiadau'r Comisiynydd

Gosododd y Cyngor arwyddion dros dro uniaith Saesneg, gan fethu â darparu testun Cymraeg cyfatebol yn ardal Caerdydd ar ôl 30/3/16.

arwyddion dros dro uniaith Saesneg wedi eu gosod ym Mharc Biwt Caerdydd, ac ar Heol Caerffili, Caerdydd. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safon 61.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 61.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd gymryd camau i i. sicrhau bod unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar arwyddion dros dro sy'n cael eu gosod ar ôl diwrnod gosod safon 61 yn cael ei arddangos yn Gymraeg (unai ar yr un arwydd sy'n dangos y testun cyfatebol yn Saesneg neu ar arwydd ar wahân). ii. sicrhau nad yw'r testun Cymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na thestun Saesneg os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae'r camau hyn i gael eu gweithredu erbyn 31 Hydref 2016.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 26/10/16.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys

Cyngor
Caerdydd

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni bod arwyddion dros dro uniaith Saesneg wedi eu gosod ym Mharc Biwt Caerdydd, ac ar Heol Caerffili,

26/10/2016

Canfyddiadau'r Comisiynydd

Gosododd y Cyngor arwyddion dros dro uniaith Saesneg, gan fethu â darparu testun Cymraeg cyfatebol yn ardal Caerdydd ar ôl 30/3/16.

Dyfarniad y Comisiynydd

Caerdydd. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safon 61.

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 61.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Rhaid i Gyngor Dinas Caerdydd gymryd camau i

- i. sicrhau bod unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar arwyddion dros dro sy'n cael eu gosod ar ôl diwrnod gosod safon 61 yn cael ei arddangos yn Gymraeg (unai ar yr un arwydd sy'n dangos y testun cyfatebol yn Saesneg neu ar arwydd ar wahân).
- ii. sicrhau nad yw'r testun Cymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na thestun Saesneg os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae'r camau hyn i gael eu gweithredu erbyn 31 Hydref 2016.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 26/10/16.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys

Cyngor
Bwrdeistref
Sirof
Wrecsam

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni nad oedd siaradwr Cymraeg ar gael yn

19/10/2016

Canfyddiadau'r Comisiynydd

Nid oedd gwasanaeth derbynfa Cymraeg ar gael i'r achwynydd pan ymwelodd â'r dderbynfa er fod modd iddo dderbyn gwasanaeth derbynfa Saesneg. Cafodd yr achwynydd ei drin yn llai ffafriol na pherson oedd am gael

nerbynfa Neuadd y Dref, Wrecsam, pan ymwelodd â'r dderbynfa ar 1/4/16. Honnai'r achwynydd y cafodd wybod gan ymgynghorydd cwsmer oedd yn gweithio ar y dderbynfa y byddai'n rhaid iddo aros i aelod arall o staff ddychwelyd i'r dderbynfa cyn y gellir darparu gwasanaeth Cymraeg iddo. Honnai'r achwynydd fod gwasanaeth llawn a phrydlon ar gael i unrhyw un oedd yn dymuno derbyn gwasanaeth Saesneg. Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safon 64.

gwasanaeth derbynfa Saesneg drwy orfod disgwyl yn hwy i dderbyn gwasanaeth Cymraeg nag i dderbyn gwasanaeth Saesneg.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn: Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 64.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd y byddai'n gweithredu ymhellach yn unol ag adran 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd y camau canlynol at y diben o atal y methiant rhag parhau neu gael ei ailadrodd: Rhaid i Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam:

- i. Drefnu ei wasanaeth derbynfa yn Neuadd y Dref, Wrecsam, fel nad yw absenoldebau staff o'r dderbynfa yn peri bod y Cyngor yn methu â chydymffurfio â safon 64.
- ii. Sicrhau bod digon o aelodau staff sy'n gallu darparu gwasanaeth Cymraeg ar gael yn nerbynfa Neuadd y Dref, Wrecsam er mwyn gallu cydymffurfio gyda safon 64 a rhoi ar gael wasanaeth derbynfa yn y Gymraeg os yw hefyd ar gael yn Saesneg bob amser.

Mae'r camau hyn i gael eu gweithredu o fewn 28 diwrnod o ddyddiad cyflwyno'n derfynol yr adroddiad ar yr ymchwiliad.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhodddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 19/10/16.

Apelau a wnaed i'r tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys

Cyngor
Bwrdeistref
Sirol Caerffili

Derbyniodd y Comisiynydd gŵyn gan berson oedd yn bodloni amodau adran 93(3) i (6) Mesur y Gymraeg. Roedd yr achwynydd yn honni fod y defnydd o'r slogan 'yn barod i'w renti' a'r hash nod #GweithioiGaerffili ar gyfrif Facebook y Cyngor yn wallus. Roedd yr achwynydd hefyd yn honni fod y defnydd o 'Ystafelloedd Newid Dan Do' ar arwyddion mewn canolfannau hamdden hefyd yn wallus. Roedd y gŵyn yn creu amheuaeth bod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon(au). Penderfynodd y Comisiynydd gynnal ymchwiliad o dan adran 71 Mesur y Gymraeg er mwyn canfod a fu methiant gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau 58 a 63.

20/9/2016

Canfyddiadau'r Comisiynydd

Wrth ddefnyddio'r term anghywir 'rhenti' yn lle 'rhentu' ar Facebook mae'r Cyngor wedi trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol. Wrth ddefnyddio'r hash nod #GweithioiGaerffili ni wnaeth y Cyngor fethu â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol gan ei fod yn cyfateb yn gywir i'r hash nod Saesneg a ddefnyddir #WorkforCaerffili. Wrth ddefnyddio 'Ystafelloedd Newid Dan Do' ar arwyddion mewn canolfannau hamdden, defnyddiodd y Cyngor dermau safonol a ddefnyddir yn eang yn y maes chwaraeon a hamdden.

Dyfarniad y Comisiynydd

O dan adran 73(2) Mesur y Gymraeg dyfarnodd y Comisiynydd fel a ganlyn:

Dyfarnwyd fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â Safon 58 wrth ddefnyddio'r term 'rhenti'.

Dyfarnwyd nad yw'r Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 58 wrth ddefnyddio'r hash nod #GweithioiGaerffili.

Dyfarnwyd nad yw'r Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 63 wrth ddefnyddio 'Ystafelloedd Newid Dan Do' ar arwyddion mewn canolfannau hamdden.

Datganiad gweithredu pellach

Penderfynodd y Comisiynydd na fyddai yn gweithredu ymhellach yn unol ag adran 76 a 77 Mesur y Gymraeg.

Datganiad ar y gweithredu pellach

Yn achos y dyfarniad fod y Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 58 wrth ddefnyddio'r term "rhenti" yn hytrach na "rhentu" ar y cyfryngau cymdeithasol, ni fydd y Comisiynydd yn gweithredu ymhellach, yn unol ag adran 77 (2) (a) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae hynny oherwydd fod y Comisiynydd wedi ei bodloni mai

camgymeriad gan unigolyn oedd wrth wraidd y methiant hwn ac nad oes tystiolaeth wedi ei gyflwyno i mi o enghreifftiau o wallau eraill cyffelyb. Mae'r Comisiynydd felly'n fodlon fod trefniadau'r Cyngor i gyhoeddi testun Cymraeg sy'n ramadegol gywir ar ei gyfryngau cymdeithasol yn ddigonol.

Yn achos y dyfarniad nad yw'r Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 58 wrth ddefnyddio'r hash nod #GweithioiGaerffili ni fydd y Comisiynydd yn gweithredu ymhellach.

Yn achos y dyfarniad nad yw'r Cyngor wedi methu â chydymffurfio â safon 63 wrth ddefnyddio'r term "ystafelloedd newid dan do" ar arwyddion, ni fydd y Comisiynydd yn gweithredu ymhellach.

Hysbysiad penderfynu a roddwyd

Rhoddwyd hysbysiad penderfynu i'r Cyngor ar 20/9/16.

Apelau a wnaed i'r Tribiwnlys

Ni wnaed apêl i'r Tribiwnlys